

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
2008

Άρης Αλεξόπουλος
Διαφάνειες παραδόσεων

Επιμέρους πεδία που συγκροτούν την Πολιτική Επιστήμη

- Πολιτική θεωρία
- Συγκριτική πολιτική
- Ανάλυση Δημοσίων Πολιτικών
- Δημόσια Διοίκηση
- Διεθνείς Σχέσεις

Ο Ορισμός της Πολιτικής

“επιστήμη και τέχνη της διακυβέρνησης: ασχολείται με την μορφή, οργάνωση και διοίκηση ενός κράτους ή μερών του και με την ρύθμιση των σχέσεων του με άλλα κράτη”

Oxford dic.

Πολιτική Κοινωνία

- Σύμφωνα με τον Weber (1864-1920) μια κοινωνία χαρακτηρίζεται ως πολιτική από το «αν και κατά πόσο η εφαρμογή της τάξης εξασφαλίζεται με τρόπο μόνιμο μέσα σε ένα **εδαφικό χώρο** με την **άσκηση ή απειλή άσκησης της φυσικής βίας** από μέρους του κυβερνητικού προσωπικού» (Dahl, 1979: 17)

Τι είναι κυβέρνηση

- «Το **σύστημα** που υποστηρίζει με επιτυχία την αξίωση για **αποκλειστικό έλεγχο της νόμιμης χρήσης της φυσικής βίας** για την εφαρμογή των κανόνων της- αποφάσεων της μέσα σε ένα **δεδομένο εδαφικό χώρο**» (Dahl 1979: 30)
- “...όταν ένα μεγάλος αριθμός ατόμων θέτει σε αμφισβήτηση ή αρνείται την αξίωση της κυβέρνησης να ελέγχει την βία τότε το

κράτος κινδυνεύει να διαλυθεί» (Dahl 1979:32)

Το πρόβλημα των ορίων της μελέτης

Μήπως είναι περιοριστικός ο ορισμός μας στους επίσημους κρατικούς θεσμούς (Βουλή, Όργανα κυβέρνησης, Δημόσια Διοίκηση, κλπ);

Τι γίνεται με την συμπεριφορά του εκλογικού σώματος, με την λειτουργία των συνδικάτων;

Μας ενδιαφέρει μόνο το περιεχόμενο των νόμων ή και η ιδεολογία και οι πολιτικές αντιλήψεις των βουλευτών που τον ψήφισαν;....

Η μελέτη πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους δρώντες και τις περιοχές που συγκροτείται το πολιτικό φαινόμενο

Τι μελετάμε στην Πολ. Επιστήμη

- Η εξουσία και διακυβέρνηση συλλογικών υποκειμένων:
 - Ποιος την κατέχει (κ πως την πήρε);
 - Πως την ασκεί; Αποτελεσματικά και νομιμοποιημένα; (πώς αυτά καθορίζονται;)
- Είναι σταθεροί οι θεσμοί της Κυβέρνησης;
 - Αλλαγές: ήπιες ή δραστικές
 - Μετάβαση (από δημοκρατία σε δικτατορία και αντίστροφα)
- Με ποιες διαδικασίες, τυπικές και άτυπες (εκλογές απεργίες κλπ) μπορεί να επηρεαστεί μια κυβέρνηση:
 - στα θέματα που την απασχολούν
 - Στον τρόπο που τα αντιμετωπίζει

Γιατί μελετάμε τα Πολιτικά Φαινόμενα

1/3 της παραγωγής αποσπάται και διανέμεται μέσω του κρατικού προϋπολογισμού για:

- Προστασία από εξωτερικού εχθρούς
- Προστασία από την εσωτερική εγκληματικότητα
- Υποδομές (δρόμοι...)

- Δημόσια αγαθά κ υπηρεσίες (παιδεία, υγεία , πρόνοια...)

Τα ερωτήματα

- Τι πρέπει να παρέχεται δημόσια κ τι από την αγορά;
- Εξασφάλιση της ειρήνης
- Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, περιφερειακά συστήματα, παγκοσμιοποιημένη διακυβέρνηση

«Φυσική» επιστήμη ή Σπουδή;

- Λόγια πειθαρχία, ακαδημαϊκή παράδοση που κληρονομείται (προφορικά, γραπτά) από το δάσκαλο στο μαθητή
- Ο δρόμος της συστηματικής αυτής θεραπείας δεν περνάει αναγκαστικά από την αντιγραφή των μεθόδων της Φυσικής, μπορεί όμως να τις χρησιμοποιήσει

Ορισμός Επιστήμης

- Είναι συστηματική, ορθολογική, πνευματική δραστηριότητα.
- Δίνει πορίσματα που έχουν διυποκειμενική ισχύ.

(Γέμτος, σ.17)

Είδη Επιστημών

- Αναλυτικού Τύπου (Θετικές Επιστήμες)
Αναζητούν απαντήσεις στο «τι» και «γιατί» συμβαίνει (αιτιώδης, περιγραφική ερμηνεία)
- Δεοντολογικές-Κανονικές (Νομική)
Αναζητούν τον ορισμό του «πρέπει». Έχουν αξιολογικούς και ρυθμιστικούς στόχους. Μπορεί να είναι:
 - Προτρεπτικές
 - Απολογιστικές-Αξιολογικές
- Ανθρωπιστικές (φιλολογία, λογοτεχνία)
Έχουν στόχο την ερμηνεία των ανθρωπίνων πνευματικών έργων

Αναλυτική παράδοση

Σκοπός

Η αύξηση της γνώσης και των πληροφοριών για τα υπό
μελέτη φαινόμενα

Μέσα

κατασκευή ισχυρισμών / υποθέσεων κ έλεγχός τους λογικά
ή εμπειρικά

Χρησιμότητα

1. Διαμορφώνει τα γνωστικά θεμέλια που βοηθούν στην
κατασκευή «τεχνολογίας» (δυνατότητα μετασχηματισμού της
πραγματικότητας)

2. Προσφέρει μια καλή βάση για να διεξαχθεί ορθολογική
συζήτηση για αρχές κ αξίες. (σύνδεση «είναι»-«γιατί»-
«πρέπει»)

(Γέμτος σ.23)

ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ:

→ Θετική ή αρνητική αποτίμηση πραγματικών
περιστατικών

→ Σιωπηρή αναφορά σε ηθικές αξίες

→ Προσδοκία ότι ο δέκτης της κρίσης θα την
αποδεχτεί κ θα πράξει ανάλογα

**ΠΡΕΠΕΙ ΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ
ΘΕΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ?**

Ναι αλλά μόνο ως γεγονότα ή μεταβλητές έρευνας

ΕΙΔΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

- **ΤΥΠΙΚΕΣ** επιστήμες αναλυτικού τύπου (Λογική,
Μαθηματικά)

Παράγουν αναλυτικά εργαλεία με την βοήθεια της λογικής παραγωγής

- ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ επιστήμες αναλυτικού τύπου

Συστήματα υποθέσεων με πληροφοριακό κ εξηγητικό στόχο που επαληθεύονται εμπειρικά

- ο Φυσικές επιστήμες
- ο Κοινωνικές επιστήμες

Μπορεί να είναι:

- ο Περιγραφικές/Προβλεπτικές
- ο Αιτιώδεις/Προβλεπτικές(επαγωγικά, λογικά-παραγωγικά)
- ο Κατανοητικές ερμηνείες(verstehen)

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΟΝΙΣΜΟΣ

Ο ισχυρισμός είναι ότι στις φυσικές και τις κοινωνικές επιστήμες υπάρχουν κοινές μεθοδολογικές αρχές

ΚΡΙΤΙΚΗ:

- ο Η ιδιαιτερότητα της ανθρώπινης φύσης (το στοιχείο της εμπρόθετης δράσης)
- ο Η κοινωνική επιστήμη δεν μπορεί να ασχολείται μόνο με «συστηματικά επαναλαμβανόμενα φαινόμενα»(regularities). Τα κοινωνικά-πολιτικά φαινόμενα είναι μοναδικά κ ανεπανάληπτα φαινόμενα που δεν υπόκεινται σε γενικούς κανόνες. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να τα ερμηνεύσουμε. Οι ερμηνείες δεν μπορούν να γενικευτούν (ΙΣΤΟΡΙΣΜΟΣ)
- ο Σχέση ΕΡΕΥΝΗΤΗ – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ. Οι ερευνητές είναι μέρος του ερευνώμενου φαινομένου. Οι ερευνητές-κοινωνικοί επιστήμονες «παρεμβαίνουν, κατασκευάζουν» το φαινόμενο που ερευνούν. Όσοι πιστεύουν σε διαχωρισμό είναι ΘΕΤΙΚΙΣΤΕΣ. Όσοι δεν πιστεύουν σε διαχωρισμό είναι ΣΧΕΤΙΚΙΣΤΕΣ

«Η μη δυνατότητα πλήρους αυτονόμησης- αποστασιοποίησης του ερευνητή από το αντικείμενο της έρευνας δεν αναιρεί την δυνατότητα διϋποκειμενικής προσέγγισης της κοινωνικής ζωής»

Karl Popper

Η ιστορική διαδρομή

- Πολιτική φιλοσοφία
- Θεσμικές σπουδές
 - Νομικές
 - ιστορικές
- Συμπεριφορικές αναλύσεις
- Συστημικές προσεγγίσεις
- Νέο-θεσμικές Αναλύσεις

Η ιστορική διαδρομή 19-20ος αι.

Από την αξιολογική κρίση στην ερμηνεία

- Αξιολογική Διήγηση,
- Περιγραφή,
- Συστηματική Ποσοτική Καταγραφή και Ανάλυση,
- Ερμηνεία-Ανάλυση

Παραδοσιακός Θεσμισμός

(Ιστορική –Νομική Επιρροή)

Τέλος 19ου αρχές 20ου αι.

Η μελέτη της ιστορικής εξέλιξης και αξιολόγησης της τρέχουσας οργάνωσης και λειτουργίας των επίσημων θεσμικών οργάνων της διακυβέρνησης :

- Τα όργανα της κυβέρνησης:
 - πρόεδροι, πρωθυπουργοί, υπουργοί, υπουργικά συμβούλια

- Η νομοθετική διαδικασία και τα όργανα της
- Τα συνταγματικά δικαστήρια και η νομολογία τους
- Η δημόσια διοίκηση
- Η τοπική αυτοδιοίκηση
- Τα κόμματα

Χαρακτηριστικά Παραδείγματα

- Walter Bagehot, The English Constitution
- Bernard Crick, Reform of Parliament
- Stephen Bailey, Congress at Work
- Edward Corwin, The President: Office and Powers

Παραδοσιακός Θεσμισμός: Γενικά Χαρακτηριστικά

- Λεπτομερείς περιγραφικές- καταγραφικές μελέτες (ογκώδεις μονογραφίες για την λειτουργία του θεσμού..)
- Ερμηνεία παρελθόντων ξεχωριστών πολιτικών εξελίξεων (πολιτική ιστορία)
- Απαγωγικές, ιδεοτυπικές αξιολογικές κρίσεις ανάδειξης δυσλειτουργιών κ τρόπων θεραπείας τους (δεοντολογικές εφαρμογές)
- Απουσία συστηματικών γενικεύσεων και θεωριών

Η Παρακμή του Θεσμισμού

- Ήρθε όταν δεν μπόρεσε να προβλέψει κ εξηγήσει πώς κατέρρευσε μια θεσμικά ανεπτυγμένη δημοκρατική Ευρώπη του μεσοπολέμου, με πρότυπη λειτουργία και οδηγήθηκε στην άνοδο φασιστικών-ναζιστικών δικτατοριών
- Άρα δεν φτάνει μόνο η μελέτη των επίσημων θεσμών για να κατανοηθεί πλήρως ένα πολιτικό σύστημα

Η Ανάπτυξη του Συμπεριφορισμού

- 1908, Η εποχή άνθησης της ψυχολογίας:

Graham Wallas, "Human Nature in Politics"

Στρέφει το ενδιαφέρον του στις άτυπες διαδικασίες της πολιτικής αφού η ανθρώπινη φύση είναι μη ορθολογική, οι δρώντες δεν ακολουθούν κανόνες. Άρα πρέπει να μας ενδιαφέρει πως πραγματικά συμπεριφέρονται οι άνθρωποι και όχι το πώς έπρεπε η μπορούσαν

- 1908, Η εποχή άνθησης της κοινωνιολογίας:
Arthur Bentley, "The Process of Government"
« Αν αναλυθούν επαρκώς οι ομάδες αναλύθηκε το παν»
Η συμπεριφορά των ομάδων έχει κοινωνιολογικά κίνητρα. Π.χ. η εκλογική συμπεριφορά εξαρτάται από τις κοινωνικές διαιρέσεις και όχι από τις στρατηγικές των ανταγωνιζόμενων κομμάτων και την κυβερνητική πολιτική

Η Ανάπτυξη του Συμπεριφορισμού

- 1940-1950:
Ανάπτυξη των καταγραφικών δυνατοτήτων και της στατιστικής επεξεργασίας χαρακτηριστικών ατόμων και πληθυσμών
- 1950-:
Μοντέλα πολιτικής και εκλογικής συμπεριφοράς

Η παρακμή του συμπεριφορισμού

- Αποτυχία προβλέψεων (ακόμα και στην περίπτωση της εκλογικής συμπεριφοράς)
- Περιορισμένη έρευνά μόνο σε μετρήσιμα φαινόμενα
- Περιορισμένη έρευνα μόνο σε ικανοποιητικά επαναλαμβανόμενα φαινόμενα . Υποβάθμιση της έρευνας μεγάλων σπάνιων φαινομένων

Η θετική κληρονομιά του

- Η μελέτη της πολιτικής πρέπει να είναι προσανατολισμένη

- στην οικοδόμηση θεωριών
- Η μέθοδος έρευνας πρέπει να είναι σταθερή συστηματική και δημόσια
 - Η προσέγγιση διεπιστημονική (Ψυχολογία, κοινωνιολογία,...)

Συστημική Ανάλυση

- David Easton 1953: Ανάλυση Συστημάτων Το πολιτικό σύστημα ως σύστημα ροών:
 - Εισροές –Εκροές
- Parsons, Almond, Powell, Coleman: Δομολειτουργισμός Το πολιτικό σύστημα ως σύστημα λειτουργιών
- Carl Deutsch, The Nerves of Government: Η πολιτική ως πλοήγηση

Easton (1953): «Το Πολιτικό Σύστημα»

- το Πολιτικό σύστημα είναι ένα πρότυπο αλληλένδετων δομικών και συμπεριφορικών στοιχείων που βρίσκονται σε διαρκή διάδραση
- Το σύστημα δέχεται εισροές (δομικού η συμπεριφορικού χαρακτήρα) από τα διάφορα περιβάλλοντα του και τις μεταφράζει σε εκροές, δεσμευτικές και νομιμοποιημένες αποφάσεις που κατανέμουν πόρους και αξίες
- Οι εκροές γίνονται νέες εισροές
- Οι δομικοί μηχανισμοί λειτουργού ως μετασχηματιστές και προστατεύουν το σύστημα από «ανικανοποίητες» εισροές

Δομολειτουργισμός

- Το πολιτικό σύστημα είναι σύστημα βασικών οργανικών λειτουργιών που είναι απαραίτητες για την επιβίωση του: διεκδίκηση-συνδικάτο- άρθρωση συμφέροντος, διεκδίκηση- κόμμα- σύνθεση συμφερόντων - εκπροσώπηση

Deutsch: Η πολιτική ως πλοήγηση

- Η Διακυβέρνηση είναι ζήτημα πλοήγησης της κοινωνίας και όχι εξουσίας
- Η πλοήγηση είναι ζήτημα διαχείρισης πληροφορίας, είναι επικοινωνία
- Η επικοινωνιακή διαδικασία: Δίοδος, φόρτος, ροή, καθυστέρηση σήματος κλπ
- Η επικοινωνιακή διαδικασία επηρεάζει καθοριστικά την δυνατότητα λήψης ορθών αποφάσεων

Νέα Πολιτική Οικονομία

- Anthony Downs 1957, Η Οικονομική Θεωρία της δημοκρατίας :
Ορθολογικοί δρώντες και εκλογές
- Mancur Olson 1963, Η λογική της συλλογικής δράσης
Ορθολογικοί δρώντες και συλλογική δράση

Νεοθεσμισμός

1980-

Η κυρίαρχη τάση στις μέρες μας με μεγάλες ερμηνευτικές και κυρίως προβλεπτικές επιδόσεις.

Θεωρία παιγνίων κ' νεοθεσμισμός:

Προτιμήσεις Χ Θεσμοί = Δημόσια Πολιτική

Θεσμοί

- Τυπικοί: θεσμοθετημένοι κανόνες
- Άτυποι: νόρμες, συμπεριφορικά πρότυπα

Προτιμήσεις

- Εσωτερικών και εξωτερικών δρώντων:
 - για τις δημόσιες πολιτικές
 - Για τους κανόνες -θεσμούς

Θεσμοί και δρώντες βρίσκονται σε διαδραστική σχέση, επηρεάζουν και επηρεάζονται ο ένας από τον άλλο. Οι θεσμικές δομές παίζουν ρόλο επηρεάζουν και επηρεάζονται. Η αποκωδικοποίηση του τρόπου αλληλεπίδρασης, σε συγκεκριμένες χρονικές συγκυρίες, δίνει την δυνατότητα ερμηνειών και διατύπωσης προβλέψεων.

Ανάλυση Δημοσίων Πολιτικών

1980-

Το κέντρο της έρευνας γίνεται η διαδικασία παραγωγής, υλοποίησης, αξιολόγησης δημοσίων πολιτικών: Ορθολογικά υποδείγματα, Προσαυξητικές και χαοτικές προσεγγίσεις

Η Αποτίμηση της ιστορικής διαδρομής 19-20ος αι.

Από την αξιολογική κρίση στην ερμηνεία:

- 19^{ος} >>Αξιολογική Διήγηση, Περιγραφή >>Συστηματική Ποσοτική Καταγραφή και Ανάλυση>> Ερμηνεία-Ανάλυση

Τι είναι Θεωρία

- Θεωρίες είναι διατυπώσεις γενικού περιεχομένου που εξηγούν τις αιτίες ή τα αποτελέσματα διαφορετικών φαινομένων
- Αποτελούνται από:
 - «Αιτιώδεις ή κ περιγραφικές» υποθέσεις (αξιωματικές, έρευνας)
 - Νόμους

Δομικά στοιχεία μιας Υπόθεσης

- Εξαρτημένη μεταβλητή
- Ανεξάρτητη/ες μεταβλητή/ες
- Προϋποτιθέμενες συνθήκες
- Τρόπος σύνδεσης των μεταβλητών

Εξήγηση-Ερμηνεία

Στη γενική τους διατύπωση οι υποθέσεις συγκροτούν μια θεωρία, στην ειδική μια ερμηνεία-εξήγηση του μελετούμενου φαινομένου.

π.χ.

επεκτατισμός → επιθετικότητα → πόλεμος

γερμανικός επεκτατισμός → Β' παγκ. πόλεμος

Είδη ερμηνείας

- Περιγραφική ερμηνεία (Descriptive inference)
Χρήση παρατηρήσεων ενός φαινομένου ώστε να εξηγηθεί :
 - η μελλοντική του συμπεριφορά
 - η γενική συμπεριφορά όλων των ομοειδών φαινομένων
- Αιτιώδης ερμηνεία (Causal inference)
Ανάδειξη σχέσεων αιτιότητας ανάμεσα σε παρατηρούμενα φαινόμενα

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΘΕΩΡΙΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Επιχειρούν να ερμηνεύσουν το σύνολο των πολιτικών φαινομένων (Parsons >Δομολειτουργισμός)

2. ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΕΣΟΥ-ΜΙΚΡΟΥ ΒΕΛΗΝΕΚΟΥΣ

Επιχειρούν να ερμηνεύσουν περιορισμένο αριθμό φαινομένων (πχ. Συμπεριφορά των ελίτ, Θεωρίες συλλογικής δράσης, η μελέτη της αυταρχικής προσωπικότητας)

3. ΜΙΚΡΟΘΕΜΕΛΙΩΜΕΝΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Η εξαρτημένη μεταβλητή μπορεί να είναι συστημική ή να αντιπροσωπεύει φαινόμενα μέσου βεληνεκούς. Οι ανεξάρτητες μεταβλητές όμως προέρχονται από τον μικρόκοσμο της ατομικής συμπεριφοράς (ορθολογικές θεωρίας εκλογικής συμπεριφοράς, και συλλογικής δράσης (Olson, Downs)

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

ΕΠΑΓΩΓΙΚΕΣ
(ειδικό → γενικό)

ΑΠΑΓΩΓΙΚΕΣ
(γενικό → ειδικό)

ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ:

Από το ειδικό-μερικό-επιμέρους → εξαγωγή συμπερασμάτων που αποδίδονται στο σύνολο των ομοειδών φαινομένων → διατύπωση νόμων με γενική ισχύ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΠΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

- ~ ΤΟ ΓΝΩΣΤΟ ΚΑΙ Η ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ ΝΑ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙ ΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ
- ~ ΜΙΚΡΗ ΠΡΟΒΛΕΨΙΜΟΤΗΤΑ σε καταστάσεις που η συμπεριφορά διαδραματίζει ενεργό ρόλο
- ~ Η ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ του ερευνητή

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΩΓΙΚΗΣ

1. Ως έναυσμα της ερευνητικής προσπάθειας
2. Ως μέθοδο ανάδειξης υποθέσεων
3. Ως τρόπο ελέγχου και γενίκευσης υποθέσεων

ΑΠΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ :

~ Η ΑΠΑΓΩΓΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΝ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

~ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ Ή ΤΟΥ ΨΕΥΔΟΥΣ ΜΕ ΚΑΘΑΡΑ ΛΟΓΙΚΑ ΜΕΣΑ. «ΕΚ ΤΩΝ ένδον»

Η ΒΑΣΙΚΗ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΤΗΣ ΑΠΑΓΩΓΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

- Η πορεία από το γενικό στο ειδικό μας περιορίζει στο να ασχολούμαστε με ερωτήματα για τα οποία υπάρχει θεωρία.

ΠΟΣΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΙ Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ ?

2 ΜΟΡΦΕΣ: ΠΟΣΟΤΙΚΗ & ΠΟΙΟΤΙΚΗ

ΔΕΝ ΠΑΡΑΙΤΟΥΜΑΣΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ. Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΜΠΟΡΕΙ ΠΑΝΤΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ. Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ ΜΑΣ ΒΟΗΘΑΕΙ ΚΥΡΙΩΣ ΝΑ ΑΝΑΔΕΙΞΟΥΜΕ ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΙΤΙΟΤΗΤΑΣ. Η ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ ΜΑΣ ΒΟΗΘΑΕΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΝΗΣ, ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΥΡΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΜΕΝΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗ, ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ, ΙΣΟΔΙΑΣΤΗΜΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ (INTERVAL)
(ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΠΛΗΡ.)

ΤΑΚΤΙΚΗ (ORDINAL) (ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΟΙΟΤΙΚΗ)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΚΗ (CATEGORICAL) (ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΠΛΗΡ.)

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

- Ανάλυση μεγάλων δειγμάτων
- Απογραφές
- Μελέτη Περιπτώσεων

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

- ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ (Μετρήσιμης)
Έρευνες με δομημένα ερωτηματολόγια
Έρευνες με δομημένες συνεντεύξεις
Επιλογή αρχειακού ποσοτικού υλικού (χρονοσειρές, κλαδική ή χωρική αρχειοθέτηση, panel data)
- ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ (Αϋλης)
Αρχικός προσδιορισμός δεικτών αισθητοποίησης
Προσωπικές ιδιοσυγκρασιακές ή ημιδομημένες συνεντεύξεις,
Επιστημονικά τεστ συμπεριφοράς /προτιμήσεων,
Λογοτεχνία,
Οπτικοακουστικό υλικό (κινηματογραφικά φιλμ, μουσικά έργα, ζωγραφικά έργα τέχνης κλπ)
Αυτοβιογραφίες
Αρχειακό ποιοτικό υλικό

Ο ορισμός της μελέτης περιπτώσεων (Yin 1994)

Η μελέτη περιπτώσεων είναι μια εμπειρική έρευνα που:

1. ερευνά ένα σύγχρονο πολιτικό φαινόμενο μέσα στο πλαίσιο πραγματικών πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών που το περιβάλλουν, ειδικά όταν
2. τα όρια μεταξύ του φαινομένου και του πλαισίου εμφάνισης του δεν είναι σαφώς οριοθετημένα

Η περιπτώσιολογική έρευνα καταπιάνεται με την τεχνικά διακριτή κατάσταση που υπάρχουν πολύ περισσότερες μεταβλητές από αυτές που ενσωματώνουν ποσοτικοποιημένη πληροφορία. Έτσι:

- στηρίζεται σε πολλαπλές (ποσοτικές κ ποιοτικές) μορφές έρευνας
- ωφελείται από την προηγούμενη ανάπτυξη θεωρητικών υποθέσεων στην καθοδήγηση της συλλογής και ανάλυσης πληροφορίας

Έτσι, η ΠΕ περιλαμβάνει ποιοτικές κ ποσοτικές πληροφορίες, χρησιμοποιεί ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους ανάλυσης και συλλογής της

Η Μελέτη Περιπτώσεων μπορεί να αφορά:

- ατομικούς δρώντες
- οργανισμούς
- διαδικασίες
- αποτελέσματα πολιτικής
- γειτονίες-περιοχές γεωγραφικές ενότητες
- θεσμούς
- γεγονότα

Είδη ΠΕ (Yin 1995):

- Διερευνητικά (exploratory)
- Περιγραφικά - καταγραφικά (descriptive)
- Ερμηνευτικά (explanatory)

ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΑΠΑΓΩΓΗ

ΕΠΑΓΩΓΙΚΑ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Μελέτη μιας μεταβλητής

Αναζήτηση συσχέτισης
πολλών μεταβλητών
Συγκριτική Περιπτωσιολογική
Έρευνα:

Ύπαρξη δείγματος μεγάλου
Πληθυσμού
Βρίσκουμε τις μέσες τιμές
και κατασκευάζουμε
ισχυρισμούς
για τις αποκλίσεις από αυτές

Μελετάμε περιπτώσεις που
δεν «συμπεριφέρονται» όπως
αναμένουν οι υπάρχουσες
θεωρίες
Άγνωστες αιτίες πρέπει να
προστεθούν για να τις
ερμηνεύσουν. Προσπαθούμε
να τις εντοπίσουμε
επιλέγοντας πολλές
περιπτώσεις που οι
εξαρτημένες μεταβλητές δεν
συναντιούνται με τις
ανεξάρτητες μεταβλητές. Τις

συγκρίνουμε κ' αναζητούμε τι κοινό έχουν. Τα κοινά φαινόμενα αναγορεύονται σε υποψήφιος (νέες) ανεξάρτητες μεταβλητές.

➤ ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑΣ

John Stuart Mill

ΔΙΑΦΟΡΑ: Συγκρίνουμε περιπτώσεις με παρόμοια χαρακτηριστικά ΑΛΛΑ διαφορετικές τιμές στην εξαρτημένη μεταβλητή. Οι όποιες διαφορές αναδεικνύονται επιλέγοντας ως πιθανές αιτίες (ανεξαρτ. μεταβλ.) Όσο περισσότερο μοιάζουν οι περιπτώσεις τόσο λιγότερες είναι οι υποψήφιος αιτίες.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ: Συγκρίνουμε περιπτώσεις με διαφορετικά χαρακτηριστικά ΑΛΛΑ παρόμοιες τιμές στην εξαρτημένη μεταβλητή. Αν εμφανιστούν κάποια κοινά χαρακτηριστικά αναγορεύονται σε υποψήφιος αιτίες της κοινής εξαρτημένης μεταβλητής.

ΣΥΝΑΚΟΛΟΥΘΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ: Επιλέγουμε και συγκρίνουμε περιπτώσεις με ιδιαίτερα υψηλές (λαμπρή παρουσία) τιμές για την εξαρτημένη (κ' αντίστοιχα πολύ χαμηλές τιμές ή απουσία) και ελέγχουμε ποια άλλα φαινόμενα – χαρακτηριστικά «λάμπουν» με την παρουσία τους ή την απουσία τους. Αυτά αναγορεύονται σε υποψήφιος αιτίες. (αυτό μπορεί να γίνει και ενδο-περιπτωσιολογικά)σε βάθος χρόνου ή έκταση χώρου)

ΕΞ' ΑΝΤΙΘΕΤΟΥ ΑΝΑΛΥΣΗ: Τι γινόταν στην εξέλιξη ενός φαινομένου αν απουσίαζε ένας παράγοντας (π.χ.

πως θα είχε κυλήσει η δεκαετία του '30 αν ο Χίτλερ είχε πεθάνει το '32;) Όσο πιο διαφοροποιημένα εκφράζεται η εξέλιξη κ' ρεαλιστικό πειστικό είναι το σενάριο, τόσο πειστικότερος είναι ο ισχυρισμός σύνδεσης του φαινομένου προς εξέταση με αυτό που αφαιρείται.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΓΑΛΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

- ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΥΟ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
- ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- ΜΕΛΕΤΗ ΚΡΙΣΙΜΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ
- ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

“Η ανακάλυψη περιέχει πάντα ένα μη-ορθολογικό στοιχείο...αυτό της δημιουργικής έμπνευσης”

Popper...

Βήμα 1ο

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Δυο δρόμοι:

- Επέλεξε κάτι ενδιαφέρον από την τρέχουσα πολιτική και κοινωνική επικαιρότητα
- Αναπάντητα επιστημονικά ερωτήματα

Βήμα 2ο

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΤΕ ΤΙ ΕΧΕΙ ΓΡΑΦΕΙ-ΜΕΛΕΤΗΘΕΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΛΕΓΕΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Οριοθέτηση του ερευνητικού αντικειμένου με την επιλογή του ερευνητικού(ων) ερωτήματος(ων)
(Χρησιμοποιείστε την τεχνική των αποκλίνουσων περιπτώσεων)

Βήμα 3ο

ΣΥΛΛΟΓΗ ΥΛΙΚΟΥ

A)Επιλογή τρόπου πρόσβασης στον εμπειρικό κόσμο:

Διερευνητική , περιγραφική περιπτωσιολογική έρευνα

B)Συλλογή πληροφορίας:

□ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ (Μετρήσιμης)

Έρευνες με δομημένα ερωτηματολόγια

Έρευνες με δομημένες συνεντεύξεις

Επιλογή αρχειακού ποσοτικού υλικού (χρονοσειρές, panel)

□ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ (Αϋλης)

Αρχικός προσδιορισμός δεικτών αισθητοποίησης

Προσωπικές ιδιοσυγκρασιακές ή ημιδομημένες συνεντεύξεις,
επιστημονικά τεστ συμπεριφοράς /προτιμήσεων,
αυτοβιογραφίες , αρχειακό ποιοτικό υλικό

Γ)ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ-ΜΕΤΡΗΣΗ-ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Νέοι δείκτες ποσοτικοποίησης ποιοτικής πληροφορίας,
ανάλυση περιεχομένου, ανάλυση λόγου

Βήμα 4ο

ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

□ **ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ**

ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΙΑΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

(π.χ. γιατί κάποιες μετρήσεις ενός φαινομένου αποκλίνουν
από το μέσο όρο, γιατί μια ποιοτική πληροφορία
εμφανίζεται σε τόσο «μεγάλη δόση» ή «λάμπει δια της
απουσίας της»)

□ **ΑΙΤΙΩΔΕΙΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ** (αναζήτηση συσχέτισης τουλάχιστον δύο μεταβλητών)

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Συμφωνία, διαφορά, συνακόλουθη μεταβολή, εξ αντιθέτου
ανάλυση

Βήμα 5ο

ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

□ **Ανάλυση μεγάλου δείγματος:**

(Η γενίκευση σε ένα ευρύτερο σύνολο γίνεται με στατιστική
προβολή)

□ **Περιπτωσιολογική ανάλυση:**

Μελέτη κρίσιμης περίπτωσης, Ερμηνευτική μελέτη
περιπτώσεων.

(Η γενίκευση σε ένα ευρύτερο σύνολο γίνεται με αναλυτική
προβολή)